

De beroemdste tuin ter wereld ligt in Frankrijk, net iets ten westen van Parijs. In zijn huis in het pittoreske Giverny schiep de schilder Claude Monet (1840-1926) ongeveer 120 jaar geleden een Hof van Eden dat nu nog tuinliefhebbers van over de hele wereld tot de verbeelding spreekt. *Vivenda* verloor zichzelf in deze prachttuin, tussen rozen, stokrozen, flox en waterlelies, en stelde een lijst met tips samen voor de Nederlandse tuin, geïnspireerd op de inzichten van deze schilder.

DE TUIN DER TUINEN

Monet's paradijs

TEKST EN FOTOGRAFIE ESTHER VOET

“Ik ben nergens goed voor, behalve voor tuinieren en schilderen,” zou Claude Monet tijdens een wandeling door zijn tuin aan vrienden hebben toevertrouwd. We kunnen om de beperkingen van deze geniale sfeermaker niet rouwig zijn. Want in wát hij kon was hij zo geniaal, dat hij er miljoenen mee

inspireerde, tot op de dag van vandaag. De sfeer die de impressionist in zijn tuin creëerde, is dezelfde als die van zijn latere schilderijen, waarvoor hij inspiratie haalde uit de tuin die hij zelf had aangelegd en waarvoor hij veel van de planten zelf had gekweekt. Monet woonde in Giverny vanaf 1883. Hij groeide

als kind op in het Bretonse Le Havre, waar hij in contact kwam met de schilder Jongkind, die hem de liefde voor het schilderen in de buitenlucht bijbracht. Tijdens zijn militaire diensttijd verbleef Monet in Algerije en ook woonde hij langere tijd in Londen en Nederland, waar hij vooral in de Zaanstreek

schilderde. Zijn 'Molens in het Westzijdeveld' hangt in het Amsterdamse Van Gogh-museum. Eenmaal terug in Frankrijk raakte hij bevriend met diverse collega schilders en werd zijn leidende positie binnen de impressionistische beweging steeds duidelijker. Hij was dolgelukkig toen hij het huis in Giverny vond en bejubelde de plek al meteen. Veel collega's kwamen hier bij hem op bezoek. Het huis had al de karakteristieke roze kleur en de opvallend groene luiken toen Monet het kocht. Het interieur binnen was ook

kleurrijk, met onder meer een blauwe keuken en een gele kamer waarin de schilder zijn collectie Japanse prenten onderbracht. Monet was, net als tijdgenoten Gauguin en Van Gogh, bewonderaar van Japanse kunst.

VLOEKENDE KLEUREN

In eerste instantie stort Monet zich op de weelderige bloementuin, de zogenaamde Clos Normand, die rond het huis ligt. Het groen en roze exterieur van het huis vinden we terug in de bloemenpracht, waarin roze

ook de hoofdkleur is. Maar Monet houdt het niet bij die ene kleur, hij combineert al die schakeringen van zachtroze tot zuurstokvariaties, met knalrood en paars. En dan is er geel en oranje. Het kan niet bont genoeg. Hij combineert kleuren waarvan men zeker in die tijd vindt dat ze naast elkaar vloeken. Maar Monet maalt er niet om. Overdaad baat! De brutale combinaties jubelen ons ook nu nog tegemoet. Dit deel van de tuin, de symmetrische Clos Normand, bestaat uit allerlei smalle bloemborders, waardoor alle

combinaties goed te zien zijn. De borders zijn opgesteld langs lange, smalle grindpaden, zodat als het ware een soort labyrint van kleur ontstaat. Pièce de résistance is de Grande Allee, die Monet haaks op de voorgevel plaatst en die tijdens de zomer geheel wordt overwoekerd door klimplanten, waardoor een lommerrijke, met groen overkoepelde laan ontstaat.

BLOEIENDE LELIES

Het tweede deel van de tuin, de beroemde

vijver met waterlelies die wordt gevoed door een zijarm van de rivier de Epte, vinden we aan de overkant van een drukke straat. Monet kocht dit deel in 1893 en transformeerde het eigenhandig tot de bijzondere plek die het nu is. Dit is ook het deel van de tuin dat we zo vaak in Monet's late werk terugzien. Vooral de waterlelies, die zich op deze zonnige zomermiddag in Giverny naar de zon buigen, herkennen we van zijn werk. Ook hier wordt Monet's liefde voor Japans design duidelijk, omdat dit deel is geïnspi-

reerd op de Japanse manier van tuinieren. En de Japanners zijn dol op Monet zo blijkt, want hele hordes schieten hun rolletjes vol op het beroemde, groene Japanse bruggetje dat een perfect uitzicht biedt over de bloeiende lelies in het spiegelende water. Iets verderop ligt een groen bootje, met zorg geplaatst aan de rand van de vijver, waardoor het een decoratief object in de tuin is geworden. Naast de Nymphaea, de waterlelies, en de Wisteria, de Blauwe regen, zien we veel grassen, bamboe en een prominente treur-

Tuinieren à la Monet

Geïnspireerd geraakt? De sfeer van Monet valt in Nederlandse tuinen ook heel goed te scheppen. Een aantal tips.

1

Voor een kleurrijke tuin: gebruik bijna 'vloekende' kleuren brutaal naast elkaar. Rood, roze en paars, Monet was dol op die onalledaagse combinatie.

2

Strakke, smalle borders tonen de planten op hun mooist.

3

Wat is een Monettuin zonder water? Water kalmeert. Monet had een vijver, waarin waterlelies goed gedijen. Daarbij zorgt stilstaand water voor een mooie spiegeling van de hemel en de omringende begroeiing. Nadeel: stilstaande vijvers zijn onderhoudsgevoelig.

4

Monet legde een royale Grande Allee aan, maar ook bescheidener overkoepelingen zorgen voor een lommerrijk en romantisch effect, zoals bijvoorbeeld een met rozen of bruidsluier begroeide pergola.

5

Een boot in de tuin lijkt op het eerste gezicht niet vanzelfsprekend. Maar Monet gebruikte zijn roeibootje bijna als kunstobject. Zoek creatieve oplossingen in uw tuin waarmee bepaalde objecten een tweede leven krijgen.

6

De bijzondere sferen in de twee tuinen van Monet worden vooral veroorzaakt door de plantenkeuze van de schilder. We noemen een aantal 'typische', in de Clos Normand gebruikte Monetplanten: Natuurlijk de waterlelies maar ook: flox, rozen, klim- en stokrozen, klaprozen en andere papaversoorten, gladiolen, margrietten, asters, clematis en Monet kweekte in zijn kassen begonia's en orchideeën.

Voor de watertuin varieerde hij met varens, rododendrons, azalea's, hulst, blauwe regen, natuurlijk de waterlelies, bamboe, grassoorten en een treurwilg. Langs de oever van de vijver vinden we irissen, pioenrozen en diverse roossoorten.

wilg. Monet's keuze in planten en bomen versterkt de bijzondere, romantische sfeer van de vijvertuin. We lopen, zoals vrienden van Monet het al noemden, door een 'schilderij van de natuur zelf.' Niet voor niets werd de tuin door Monet's tijdgenoten als een meesterwerk beschouwd.

ONCONVENTIONEEL

Claude Monet was een bijzonder mens. Hij was onconventioneel en dat uitte zich zowel in zijn privéleven als in zijn kunst en de manier waarop hij zijn tuin inrichtte. In zijn huis in Giverny leefde hij na de dood van zijn eerste vrouw jarenlang samen met het echtpaar Alice en Ernest Hoschedé, een manier van leven die eind 19e eeuw not done was en die hem zelfs deed vervreemden van veel van zijn kunstzinnige collega's. Monet trok zich er niets van aan, hij was gelukkig met deze ménage à trois en toen Ernest in 1891 overleed, trouwde Monet met weduwe Alice. Samen voedden ze acht kinderen op. Wars van conventie was hij ook ten opzichte van de schilderkunst, blijkens de heel eigen stijl die hij in de loop der jaren ontwikkelde en je ziet die manier van 'buiten het kader' denken ook terug in de vormge-

ving van de tuin in Giverny. Gelukkig kunnen we er nog altijd van genieten, vooral dankzij de inspanningen van Gerald van der Kemp van het Institut de France die het complex in 1966 restaureerde, bijgestaan door hovenier Gilbert Vahé. De romantische kracht van de natuur heerst anno de 21ste eeuw dus nog volop in het Franse Giverny, als een ode aan een beeld schilder. ■

BEZOEKEN?

Het Musée Claude Monet is open tot en met 31 oktober van 10.00 tot 18.00 uur en is 's maandags gesloten. U vindt de tuin en het huis van de schilder, 84 rue Claude Monet, 27620 Giverny, telefoon: + 33 232 51 28 21. Zie ook www.fondation-monet.com

